
รวมคำพิพากษาคณะ ไทย-ญี่ปุ่น ทางด้านการเกษตร

วินัย ปิตยนต์
บงกชรัตน์ สมิทานนท์

การพัฒนาประเทศให้เข้าสู่เป้าหมายที่สูงสุดก็คือ การที่ประชาชนในชาติมีการกินดีอยู่ดี ไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงกันมากนัก โครงสร้างทางระบบเศรษฐกิจนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งหากไม่มั่นคงแล้วผู้ที่ทุกข์หนักก็คือประชาชนในชาตินั้นเอง นี่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทุกประเทศมองประเทศญี่ปุ่น ในขณะที่ญี่ปุ่นเองมีทรัพยากรของประเทศน้อยมาก ไม่ได้สัดส่วนกับพลเมืองความจำกัดของพื้นที่ทำให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจของญี่ปุ่นพัฒนาเข้ารูปแบบ คือจากการเกษตรเข้าสู่อุตสาหกรรม แต่ในขณะเดียวกันก็ได้ละเลยการเกษตร หากแต่เร่งพัฒนาให้มากขึ้นในรูปของการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ แรงงานที่เหลือส่วนใหญ่จึงมุ่งไปทางด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม และก็บรรลุเข้าเป้าหมายตลอดมาเป็นยักษ์ใหญ่ของโลก โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ จากแนวทางอันนี้ประเทศไทยเองก็ได้พยายามที่จะนำนโยบายนี้มาใช้ในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการเกษตรเมื่อพัฒนาสูงสุดแล้ว จะมีขีดจำกัดค่อนข้างมาก มีอัตราการสูญเสีย(แรงงาน, ปัจจัยในการผลิต, อื่น ๆ) และมีการแข่งขันสูง กอปรกับในปัจจุบัน ลัทธิปกป้องผลประโยชน์เข้ามาบีบคั้นเป็นอย่างมาก และสินค้าการเกษตรหลายชนิดเป็นสินค้าที่ไม่คงทนต่อการเก็บรักษามากนัก จากการที่พลเมืองของไทยมีส่วนของเกษตรกรต่ออาชีพอื่นค่อนข้างสูง คือประมาณ สี่ ต่อ หนึ่ง การจะลดสัดส่วนนี้ลงจะต้องมีเป้าหมายของประเทศที่เด่นชัด รวมทั้งกำหนดระยะเวลาที่จะเข้าสู่เป้าหมายนั้น ๆ ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้กำหนดนโยบายไว้ว่า จะเปลี่ยนโครงสร้างหลักของประเทศจากเกษตรกรรมให้เป็นกึ่งอุตสาหกรรมให้ได้

ถ้ามองย้อนลงไปในอดีตจะพบว่าประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์กันมาแต่ครั้งโบราณกาล ได้มีบันทึกไว้ว่าไทยเรามีความสัมพันธ์ทางการทูตและวัฒนธรรมกับประเทศญี่ปุ่นมาก่อนความสัมพันธ์ทางการค้า ในสมัยพระเจ้าเลอไทราชโอรสของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ในช่วงนั้นปรากฏว่าสำเภาไทยเคยไปถึงญี่ปุ่น สินค้าสมัยนั้นได้แก่ไม้หอม เครื่องยา นกยูง และเครื่องสังคโลก ในสมัยสมเด็จพระเอกาทศรถแห่งกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระจักรพรรดิญี่ปุ่นได้ส่งพระราชสาส์นแต่งตั้งสำเภาบรรทุกเกลือเกราะและดาบญี่ปุ่นมาถวายเป็นเครื่องบรรณาการเพื่อเป็นการเจริญพระราชไมตรี และทรงขอไม้หอมและปืนใหญ่กลับไปประเทศญี่ปุ่น นั่นจึงเป็นการเริ่มติดต่อย่างเป็นทางการครั้งแรก จนกระทั่งถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งตรงกับสมัยสมเด็จพระจักรพรรดิมะจิ จึงได้มีการทำสัญญาทางไมตรีและพาณิชย์ พ.ศ. 2430 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และความสัมพันธ์ก็ติดต่อกันมาโดยลำดับ ในช่วงแรก ๆ ของความสัมพันธ์ปรากฏว่า ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด จนกระทั่งเริ่มขาดดุลเมื่อปี พ.ศ. 2500 และขาดดุลเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากความต้องการสินค้าประเภททุนสินค้าเทคโนโลยีสูง และสินค้าฟุ่มเฟือยบางชนิด จากนั้นก็ได้มีความพยายามที่จะควบคุมภาวะการขาดดุลของทั้งสองประเทศเพื่อความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งญี่ปุ่นเองก็ตระหนักดีในปัญหาเหล่านี้ และได้พยายามหาทางออกที่เหมาะสมเพื่อช่วยเหลือไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงก็คือช่วยเหลือในรูปของเงิน สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ทางอ้อมก็คือ ให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากรสาขาต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความสามารถ เพื่อให้สามารถนำกลับไปพัฒนาประเทศได้

รูปแบบและโครงการช่วยเหลือของญี่ปุ่นต่อไทยทางด้านการเกษตร

รูปแบบการช่วยเหลือของญี่ปุ่นต่อวงการเกษตรของไทย ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปรัฐต่อรัฐ โดยผ่านองค์กรต่าง ๆ ของรัฐบาลญี่ปุ่น เช่น JICA, JSPS, ODA, TARC หน่วยงานเหล่านี้จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือในลักษณะ

ต่าง ๆ เช่นการศึกษา ฝึกอบรม ทุนของนักวิชาการไทย การส่งผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขามาช่วยนักวิจัยของไทย การร่วมมือทางวิชาการในการศึกษาในรูปของทีมสำรวจ การส่งอาสาสมัครมาช่วยเกษตรกรโดยตรง (JOCV) การช่วยเหลือด้านเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ตัวอย่าง สถานะและการจัดสรรแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้แก่ไทย โดยสรุปดังนี้

1. ใจกา (JICA) (Japan International Cooperation Agency)

ใจกาเป็นองค์กรที่สำคัญของครหนึ่งของญี่ปุ่นตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2517 ภายใต้ JICA LAW ของรัฐบาลญี่ปุ่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศที่กำลังพัฒนาทั่วโลกทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่บทบาทของความร่วมมือดังกล่าวได้มีมาก่อนการตั้งหน่วยงานใจกา คือเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 การตั้งหน่วยงานใจกาจึงเป็นการรวบรวมองค์กรช่วยเหลือที่มีหน้าที่พิจารณาให้การช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนาให้มาอยู่ในองค์กรเดียวกันเพื่อการควบคุมและบริหารให้มีประสิทธิภาพ บทบาทของใจกาต่อการเกษตรของไทยส่วนใหญ่จะเป็นในรูปรัฐบาลต่อรัฐบาล ทางด้านเทคนิคและวิชาการ ความช่วยเหลือในรูปของตัวเงินเพื่อการก่อสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่นโรงเรียน โรงพยาบาล ศูนย์เครื่องมือต่าง ๆ ฯลฯ

สรุปความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลญี่ปุ่นในด้านการเกษตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 ถึง ปี พ.ศ. 2527

ลักษณะของความร่วมมือ	จำนวน(คน)	%ของการช่วยเหลือทั้งหมด
1. ให้ทุนฝึกอบรม/ศึกษา/ทุน	1,388	26.2
2. ส่งผู้เชี่ยวชาญมาปฏิบัติงานในไทย	530	22.7
3. ส่งคณะสำรวจมาตามโครงการความต้องการของไทย	1,142	28.8

1.1 โครงการช่วยเหลือ (Grant Aid) และจำนวนเงินอนุมัติแต่ละโครงการ

โครงการที่ได้รับความช่วยเหลือ (Projects)	จำนวนเงิน(ล้านบาท)
1. Animal Health Improvement. (การพัฒนาสุขภาพสัตว์)	2,030
2. Supanburi Rice Experimental Station. (สถานีทดลองข้าวสุพรรณบุรี)	120

โครงการที่ได้รับความช่วยเหลือ (Projects)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
3. National Institute of Coastal Aquaculture. (สถาบันเพาะเลี้ยงชายฝั่งแห่งชาติ)	800
4. Songkhla Rubber Research Center. (ศูนย์วิจัยยางสงขลา)	-
5. Rice Seed Storage Laboratory Center. (ศูนย์ปฏิบัติการเมล็ดพันธุ์ข้าว)	300
6. Central Forest Research Laboratory and Training Center. (ศูนย์กลางวิจัยและฝึกอบรมป่าไม้)	2,000
7. Inland Fishery Centers. (ศูนย์ประมงท้องถิ่น)	1,185
8. Agricultural Extension Center. (ศูนย์ส่งเสริมการเกษตร)	156
9. Irrigation Engineering Center. (ศูนย์วิศวกรรมชลประทาน)	1,770
10. Agricultural Development Research Center in Northeastern of Thailand. (ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	1,280
11. Rayong Marine Fisheries Station. (สถานีประมงทะเลระยอง)	935
12. National Animal Health and Production Institute. (สถานีสุนัขภาพสัตว์แห่งชาติ)	2,357
13. Regional Agricultural Cooperative Training Center. (ศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์การเกษตรแห่งภาค)	598
14. Maize Quality Improvement Research Center. (ศูนย์วิจัยและพัฒนาคุณภาพของข้าวโพด)	680
รวม 14 โครงการ	14,211

1.2 โครงการช่วยเหลือเพื่อการเพิ่มผลผลิตอาหาร (Grant Aid for Increased Food Production)

ได้เริ่มให้การช่วยเหลือตั้งแต่ 28 ธันวาคม 2520 โดยให้ในวงเงิน 900 ล้านบาทในรูปของปุ๋ย สารเคมีทางการเกษตรและเครื่องมือเครื่องทุ่นแรงทางการเกษตร จนกระทั่งปัจจุบัน (อนุมัติเมื่อ 13 พฤษภาคม 2530) รัฐบาลไทยขอความช่วยเหลือทางด้านปุ๋ยอย่างเดียวมูลค่า 3,200 ล้านบาท รวมการให้ความช่วยเหลือในระยะ 11 ปี คิดเป็นมูลค่า 29,250 ล้านบาท

โครงการต่าง ๆ ที่เสร็จสมบูรณ์แล้วประกอบด้วย (ถึง เมษายน 2530)

โครงการ	หน่วยงานที่ได้รับ	ระยะเวลาที่ดำเนินการ
1. Soybean Production Promotion Project. (โครงการส่งเสริมการผลิตถั่วเหลือง)	DOA	---
2. Sericulture Research and Training Center. (ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมไหม)	DOA	2510.3.7 - 2523.3.6
3. Maize Development Project. (โครงการพัฒนาข้าวโพด)	DOA	2510.9.17 - 2527.9.16
4. Animal Health Improvement Project. (โครงการปรับปรุงสุขภาพสัตว์)	DLD	2520.3.2 - 2529.3.31
5. Irrigated Agriculture Development Project. (โครงการพัฒนาเกษตรชลประทาน)	RID & ALRO	2520.4.8 - 2529.3.31
6. Research and Training in Reafforestation Project. (โครงการวิจัยและฝึกอบรมการปลูกป่า)	RFD	2524.7.29 - 2529.7.28
7. National Weed Science Research Institute Project. (โครงการสถาบันวัชพืชแห่งชาติ)	DOA	2523.4.18 - 2530.3.31
8. Coastal Aquaculture Development Project. (โครงการพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง)	DOF	2524.4.1 - 2530.3.31
9. Shrimp Culture Development Project. (โครงการพัฒนาการเพาะเลี้ยงกุ้ง)	DOF	2516.4.1 - 2521.3.31
10. Development of Natural Rubber Processing. (การพัฒนากระบวนการผลิตยางธรรมชาติ)	DOA	2520.4.1 - 2526.9.30

- DOA - กรมวิชาการเกษตร
 DLD - กรมปศุสัตว์
 RID - กรมชลประทาน
 ALRO - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร
 RFD - กรมป่าไม้
 DOF - กรมประมง

โครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ (ข้อมูลรวบรวมถึง เมษายน 2530)

โครงการ	หน่วยงาน ที่ได้รับ	ระยะเวลาดำเนินการ
1. Agricultural Cooperation Promotion Project. (โครงการส่งเสริมสหกรณ์การเกษตร)	CPD	2527.7.6 - 2530.7.5
2. Irrigation Engineering Center Project. (โครงการศูนย์วิศวกรรมชลประทาน)	RID	2528.4.1 - 2533.3.31
3. National Animal Health and Production Institute Project. (โครงการสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ)	DLD	2529.4.1 - 2524.12.8
4. Research and Training in Reafforestation Project. (Phase 2) (โครงการวิจัยและฝึกอบรมการปลูกป่าโครงการ 2)	RFD	2526.7.29 - 2534.7.28
5. Agricultural Development Research Project in Northeastern of Thailand (โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเกษตรภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ)	DOA & KKU	2526.12.20 - 2531.12.19
6. Logging and Log Transport Training Project. (โครงการฝึกอบรมการทำไม้และการขนส่งไม้)	RFD	2526.10.1 - 2531.9.30
7. Maize Quality Improvement Research Center. (ศูนย์วิจัยพัฒนาคุณภาพของข้าวโพด)	DOA	2529.12.15 - 2534.12.14
KKU - มหาวิทยาลัยขอนแก่น CPD - กรมส่งเสริมสหกรณ์		

2. องค์การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย (JSPS)

(JSPS) (Japan Society for the Promotion of Science)

JSPS เป็นองค์การกึ่งรัฐบาล ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนธันวาคม 2510 ภายใต้กระทรวงศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ประเทศญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนงานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ และแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจก้าวหน้าทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ระหว่างนักวิจัยของประเทศญี่ปุ่นเองกับระหว่างนักวิจัยต่างชาติ

องค์การนี้ได้เริ่มเข้ามาประเทศไทยเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2519 โดยร่วมมือประสานงานกับคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติของไทย (National Research Councils Thailand (NRCT)) จัดทำข้อตกลงแห่งความร่วมมือ และแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมมือระหว่างไทย-ญี่ปุ่น มีการลงนามเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2521 โดยมีระยะเวลาปฏิบัติงานระยะ 3 ปี ปัจจุบันได้มีการต่อสัญญาเป็นระยะที่ 4 จนถึงเดือนมีนาคม 2533 ลักษณะของความร่วมมือแบ่งเป็น

1. การแลกเปลี่ยนนักวิจัย (Exchange of Scientist)
2. การจัดทำโครงการวิจัยร่วม (Cooperative Research Projects)
3. การสัมมนาทางวิชาการ (Scientific Seminars)
4. โครงการศึกษาระดับปริญญาเอก (The Ronpaku (dissertation Ph.D.) programme)

สาขาวิชาของการร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ได้แก่ เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) ผลผลิตการเกษตร (Agricultural Production) เคมีของผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ (Chemistry of Natural Products) วิทยาศาสตร์ทางทะเล (Marine Science) และการศึกษาเฉพาะพื้นที่ (Area Studies) โครงการและความร่วมมือเหล่านี้เป็นโครงการที่ผ่านระบบที่มีมหาวิทยาลัยเป็นแกน (Core University System) และระบบการแลกเปลี่ยนทั่วไป (General Exchange System)

โดยในด้านการเกษตรนั้น ระบบที่มีมหาวิทยาลัยเป็นแกนได้แก่ (ถึง มีนาคม 2530)

หน่วยประสานงาน	สาขาวิชา	มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น	มหาวิทยาลัยในประเทศไทย
คณะกรรมการวิจัย แห่งชาติของไทย (NRCT)	เทคโนโลยีชีวภาพ	มหาวิทยาลัยโอซาก้า (Osaka University)	มหาวิทยาลัยมหิดล
	วิทยาศาสตร์การเกษตร	มหาวิทยาลัยโตเกียวเกษตรกรรม (Tokyo University of Agriculture)	มหาวิทยาลัยขอนแก่นและ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนระบบการแลกเปลี่ยนทั่วไป ประกอบด้วย (ถึง มีนาคม 2530)

หน่วย/ประสานงาน	สาขาวิชาการร่วมมือ
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติของไทย (NRCT)	วิทยาศาสตร์ทางทะเล เคมีผลิตภัณฑ์ธรรมชาติและ การศึกษาเฉพาะพื้นที่

ผลงานของ JSPS โดยสรุปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2529 มีดังนี้

รายการความร่วมมือ	จำนวน
1. การแลกเปลี่ยนนักวิจัย	
นักวิจัยไทยไปญี่ปุ่น (คน)	659
นักวิจัยญี่ปุ่นมาไทย (คน)	544
2. การจัดทำโครงการวิจัยร่วม (โครงการ)	71
3. การสัมมนาทางวิชาการ	
สัมมนาในประเทศไทย (เรื่อง)	14
สัมมนาในประเทศญี่ปุ่น (เรื่อง)	9
4. โครงการศึกษาชั้นปริญญาเอก*	
นักวิจัยไทยได้รับทุน (คน)	69
นักวิจัยญี่ปุ่นซึ่งเป็นที่ปรึกษาของนักวิจัยไทย	
เดินทางมาประเทศไทย (คน)	36
5. อุปกรณ์การวิจัยที่ฝ่ายไทยได้รับ (บาท)	2,070,180
6. จำนวนเงินทุนที่นักวิจัยไทยได้รับ (บาท)	118,195,103

3. Official Development Assistance หรือ ODA

ให้ความช่วยเหลือในรูปของเงินยืมดอกเบี้ยต่ำแก่ฝ่ายไทยในหลาย ๆ ภาคอาชีพ สำหรับในภาคการเกษตร ได้รับความช่วยเหลือ รวม 14.5% หรือเป็นจำนวนเงิน 79,435 ล้านบาท (นับถึง กรกฎาคม 2529) หน่วยงานที่ได้รับความช่วยเหลือ คือ กรมชลประทาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

*ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น 16 คน (นับถึง 1 เมษายน 2530)

สรุปโครงการที่อนุมัติแล้ว ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันและในอนาคต

หน่วยงาน	จำนวนเงินให้ยืม (ล้านบาท)	ปี,เดือนที่ดำเนินการ
1. กรมชลประทาน	46,190	2523.9 - 2534.9
2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	23,233	2522.6 - 2531.4
3. กรมประมง	9,080	2528.6 - 2529.5
4. กรมส่งเสริมการเกษตร	4,320	2527.11
5. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	2,800	2524.5 - 2530.11
รวม 5 หน่วยงาน	85,623	

4. ศูนย์วิจัยเกษตรเขตร้อน กระทรวงเกษตร ป่าไม้และประมง ประเทศ

ญี่ปุ่น (Tropical Agriculture Research Center (TARC), Ministry of Agriculture Forestry and Fisheries, Japan)

TARC เป็นสถาบันวิจัยหน่วยหนึ่งใน 30 หน่วย ของกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงของประเทศญี่ปุ่น แนวทางการวิจัยเกี่ยวข้องกับการเกษตรท้องถิ่น โดยเฉพาะในเขตร้อนและร้อนชื้นร่วมกับนักวิจัยของแต่ละประเทศ วิจัยปัญหาร่วมกันเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมกับเขตร้อน เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2508 การปฏิบัติงานของ TARC ในประเทศไทย ได้ดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติของไทย (National Research Councils Thailand) การพิจารณาส่งนักวิจัยเข้ามาในประเทศไทยจะต้องได้รับความเห็นชอบทั้งสองฝ่าย ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 ถึง พ.ศ. 2528 TARC ได้ส่งนักวิจัยเข้ามาปฏิบัติงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาวจำนวน 175 คน

แม้ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศที่เป็นผู้ผลิตอาหารอยู่ในอันดับโลก และเหลือส่งเป็นสินค้าออกทำรายได้ให้กับประเทศชาติอย่างมาก แต่ประเทศไทยก็ยังเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคคล้าย ๆ กับประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ๆ กล่าวคือ ขาดเทคโนโลยี และพลังทางเศรษฐกิจ ทำให้ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เพื่อนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับประเทศไทย โดยเฉพาะในขณะนี้ญี่ปุ่นได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือในรูปต่าง ๆ แก่ประเทศไทย ทั้งในด้านการเกษตร การอุตสาหกรรมและอื่น ๆ แต่ถึงกระนั้นก็ดี สินค้าทางการเกษตรของเราก็คงไม่สามารถเปรียบเทียบกับสินค้าซึ่งมีเทคโนโลยีสูงหรือสินค้านวัตกรรมได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านปริมาณหรือราคา

เป็นที่ยอมรับกันว่าญี่ปุ่นเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ไม่ว่าญี่ปุ่นจะทำอะไรทั้งภายในและภายนอกประเทศ ก็ย่อมจะมีผลสะท้อนกับสถานการณ์ทางการเมืองเศรษฐกิจ สังคมของประชาชนในประเทศอื่น ๆ การที่ญี่ปุ่นได้เข้ามาสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจในเอเชียอาคเนย์ จึงอาจทำให้ประชาชนแถบนี้เกิดความรู้สึกต่อต้านขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างญี่ปุ่นกับประเทศที่กำลังพัฒนายิ่งมากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้ฐานะภายในของประเทศนั้น ๆ แตกต่างกันมากขึ้น โครงการช่วยเหลือต่าง ๆ จึงควรจะเป็นโครงการที่มีความจริงใจที่จะช่วยเหลืออย่างแท้จริง ทศนคติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็จะเป็นทศนคติที่ดีต่อกันในวาระครบรอบ 100 ปีแห่งความสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่น จึงน่าจะเป็นวาระอันเป็นมงคลยิ่งที่จะทำให้ทั้งสองประเทศได้มีการทบทวนสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านมา เพื่อเป็นแนวทางให้ความสัมพันธ์ของเรากระชับแน่นยิ่งขึ้น สมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ชั่วกาล

คำนิยม

ขอขอบคุณ Mr. Akira Kawabata ผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, Miss Toshiko Ando: Nodai Research Institute, Tokyo University of Agriculture, คุณเพ็ญศรี ศิริวรรณ สภาวิจัยแห่งชาติ, ดร. วิศิษฐ์ ไชลิตกุล ผู้เชี่ยวชาญดินปุ๋ย กองปฐพีวิทยา ที่กรุณาให้ข้อมูลในการเขียนบทความครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2530. สรุปการดำเนินงานตามโครงการการตกลงร่วมมือทางวิชาการ
ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และองค์การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์
แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2521 ถึง 2529. เอกสารโรเนียว. เดือนเมษายน

สมชาย พุ่มสะอาด. 2529. สยามมหาราชแห่งราชวงศ์จักรี ที่ระลึกเนื่องในพระราชพิธีเฉลิมฉลองพระเจ้าอยู่หัว
มีพระชนมายุครบ 60 พรรษา 5 ธันวาคม 2530. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ประชาไทย

Anonymous. 1982. Ten-Years Review. Tropical Agricultural Research Center, TARC, Ministry
of Agriculture and Forestry. Tokyo, Japan

Anonymous. 1985. Japan's Grant Aid Programme Related to Technical Cooperation, Grant
Aid Department. Tokyo. Japan

Anonymous. 1986. JICA in Thailand. Japan International Cooperation Agency, Bangkok, Thailand:
17pp.

Anonymous. 1986. Scientific Cooperation Programmes with Southeast Asean Countries. Tokyo,
Japan: 6-12